

การทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย

นางสาว สุทีวรรณ ยิ้มพยัคฆ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5298-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TESTING HUMAN CAPITAL HYPOTHESIS: A CASE STUDY OF THAI GARMENT MANUFACTURING

Miss Suleewan Yimpayak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5298-9

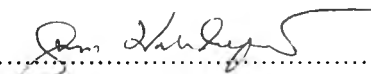
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย
โดย   นางสาว สุธีวรรณ ยิ้มพยัคฆ์
สาขาวิชา   เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. พิชณศ เจษฎาจันทร์

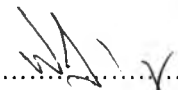

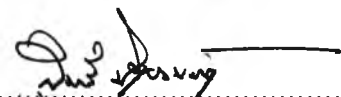
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. โสทธิชร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑา มนต์ไพบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. พิชณศ เจษฎาจันทร์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี ปิตยานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบูรณ์ รัตนพานกุล)

สุถีวรรณ ชัยพยัคฆ์: การทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรม
 เสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย. (TESTING HUMAN CAPITAL HYPOTHESIS:
 A CASE STUDY OF THAI GARMENT MANUFACTURING) อ. ที่ปรึกษา:
 อ. ดร. พิชณศ เกษญาติตร, 115 หน้า. ISBN 974-17-5298-9.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์ในกรณีของ
 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยว่า เมื่อแรงงานมีการศึกษาสูงขึ้น ประสิทธิภาพใน
 การผลิต และค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงด้วยหรือไม่ และการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างเท่ากับการเพิ่มขึ้น
 ของประสิทธิภาพในการผลิตหรือไม่

ข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้ในการทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์ได้มาจากการตอบแบบสอบถามของ
 กิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวน 59 กิจการ และการตอบแบบสอบถามของแรงงานในกิจการ
 เสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวน 315 คน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวง
 พาณิชย และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์ทำโดยการประมาณการสมการการผลิตเพื่อที่จะทราบว่า
 เมื่อแรงงานมีการศึกษาเพิ่มขึ้นมีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตอย่างไร และประมาณการสมการ
 ค่าจ้างเพื่อที่จะทราบว่าการศึกษาที่มีผลต่อค่าจ้างของแรงงานอย่างไร และนำเอาสัมประสิทธิ์ที่
 แสดงถึงประสิทธิภาพในการผลิตจากสมการการผลิตและสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงค่าจ้างของ
 แรงงานในระดับการศึกษาต่างๆ มาทดสอบว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยวิธี Wald Test

ผลการศึกษาเชิงประจักษ์ในการทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์ในกรณีของอุตสาหกรรม
 เสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยพบว่า ประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้น แรงงานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแรงงานระดับอนุปริญญาขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อย
 ละ 0.862, 0.907 และ 0.956 ตามลำดับ ส่วนค่าจ้างของแรงงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 แรงงานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแรงงานระดับอนุปริญญาขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.223,
 0.346 และ 0.642 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า เมื่อแรงงานมีการศึกษาเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพใน
 การผลิตและค่าจ้างในทุกระดับการศึกษาเพิ่มขึ้นตามทฤษฎีมนุษย์ แต่การเพิ่มขึ้นของค่าจ้าง
 น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิต ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากตลาดแรงงานมีการ
 แข่งขันไม่สมบูรณ์

สาขาวิชา.....เศรษฐศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ..... สุถีวรรณ ชัยพยัคฆ์.....
 ปีการศึกษา.....2546..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... พิชณศ เกษญาติตร.....

438 55926 29 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: HUMAN CAPITAL HYPOTHESIS / SIGNALLING HYPOTHESIS / WAGE DIFFERENTIAL / PRODUCTIVITY DIFFERENTIAL

SULEEWAN YIMPAYAK: TESTING HUMAN CAPITAL HYPOTHESIS: A CASE STUDY OF THAI GARMENT MANUFACTURING. THESIS

ADVISOR: PHITSANES JESSADACHATR, Ph.D., 115 pp. ISBN 974-17-5298-9.

The objectives of this study are to test the human capital hypothesis for the case of Thai garment manufacturing i.e. the effect of higher education attainment on labor productivity and wage, and to see whether the increase in wage is equal to the increase in productivity or not.

Primary data for testing human capital hypothesis are obtained from questionnaires answering by 59 firms and 315 workers, while secondary data are collected from Department of Business Development, Ministry of Commerce, and the Stock Exchange of Thailand.

To test the human capital hypothesis, the production equation showing the effect of education on labor productivity and the wage equation showing the effect of education on wage will be estimated first. Then, the coefficient of variable related to labor productivity due to increasing in education in the production equation and the coefficient of education variables related to various wages in the wage equation will be tested by the Wald test.

The empirical findings of testing human capital hypothesis for the case of Thai garment manufacturing show that the productivity of lower secondary educated labor, upper secondary educated labor, and labor with vocational diploma or higher increase by 0.862%, 0.907% and 0.956% respectively, while the wage of lower secondary educated labor, upper secondary educated labor, and labor with vocational diploma or higher increase by 0.223%, 0.346%, and 0.642% respectively. These results indicate that higher educated labor is more productive and receives higher wage according to human capital hypothesis. However, the increase in wage is less than the increase in productivity. This is probably because the labor market is not perfect competition.

Field of study.....Economics..... Student's signature..... *Suleewan Yimpayak* .....
Academic year.....2003..... Advisor's signature..... *P. Jessadachatr* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. พิชณศ เจษฎาฉัตร และความกรุณาอย่างยิ่งจากประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑา มนต์ไพบูลย์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี ปิตยานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบูรณ์ รัตนพนากุล สำหรับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนกราบ ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี ในความช่วยเหลือ สนับสนุน และ ห่วงใยผู้เขียนอย่างยิ่ง ตลอดจนคุณ โอปอล ทองวีระประเสริฐ คุณดุสิต อิชขพฤกษ์ คุณกนกวรรณ อภินันท์จารุพงศ์ คุณลาวัลย์ ธนาสว่างกุล คุณศิริวรรณ จูติรุ่งโรจน์กุล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ เพื่อนๆ น้องๆ หลักสูตรศ.ม. และบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับความช่วยเหลือ และห่วงใยมาโดยตลอด

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และ พี่น้อง ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุน ในทุกๆ ด้านด้วยดีตลอดมา และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ ผู้เขียนในแต่ละระดับการศึกษา ทำที่สุดนี้ ประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอ มอบให้แก่บุคคลต่างๆ ข้างต้น หากมีข้อบกพร่องอันใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	3
บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์.....	5
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิต และค่าจ้าง.....	5
2.2 งานศึกษาเชิงประจักษ์ในการทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์.....	7
บทที่ 3 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา.....	25
3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิต และค่าจ้าง.....	25
3.2 แบบจำลองการประมาณประสิทธิภาพการผลิตและค่าจ้าง.....	27
3.2.1 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการผลิต.....	27
3.2.2 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าจ้าง.....	33
3.3 วิธีการทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์.....	39
3.4 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	41
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	43
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	44
4.1.2 ข้อมูลพื้นฐานของแรงงานในกิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง.....	47
4.2 ผลการประมาณแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการผลิต.....	51
4.3 ประสิทธิภาพการผลิตส่วนเพิ่มของการศึกษาระดับต่างๆ.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 ผลการประมาณแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าจ้าง	58
4.5 ผลการทดสอบทฤษฎีทุนมนุษย์	63
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	65
5.1 บทสรุป	65
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	68
5.3 ข้อจำกัดของงานศึกษา	68
รายการอ้างอิง	70
ภาคผนวก ก แบบสอบถามบริษัท	72
ภาคผนวก ข แบบสอบถามพนักงาน	76
ภาคผนวก ค รายชื่อกิจการที่ตอบแบบสอบถาม	78
ภาคผนวก ง ข้อมูลจากแบบสอบถามบริษัท	82
ภาคผนวก จ ข้อมูลจากแบบสอบถามพนักงาน	88
ภาคผนวก ฉ ตารางสหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมการการผลิต	91
ภาคผนวก ช ตารางสหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมการค่าจ้าง	93
ภาคผนวก ซ ข้อมูลดิบจากแบบสอบถามที่ใช้ในการประมาณการ	96
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการผลิต เครื่องหมาย ที่คาดหวัง และเหตุผล 31
ตารางที่ 3.2	ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อค่าจ้าง เครื่องหมายที่คาดหวัง และเหตุผล 36
ตารางที่ 4.1	จำนวนการจ้างงานของกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 45
ตารางที่ 4.2	ขนาดกิจการจำแนกตามจำนวนการจ้างงาน 45
ตารางที่ 4.3	ลักษณะความเป็นเจ้าของของกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 45
ตารางที่ 4.4	ลักษณะการผลิตของกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 46
ตารางที่ 4.5	สัดส่วนการจ้างแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาของกิจการที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง 46
ตารางที่ 4.6	การจัดฝึกอบรมแรงงานของกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 46
ตารางที่ 4.7	แรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ 48
ตารางที่ 4.8	แรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา 49
ตารางที่ 4.9	ค่าจ้างเฉลี่ยตามระดับการศึกษาของแรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 49
ตารางที่ 4.10	แรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งงาน 49
ตารางที่ 4.11	แรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งงานและระดับการศึกษา 50
ตารางที่ 4.12	การฝึกอบรมของแรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 50
ตารางที่ 4.13	ประสบการณ์ในการทำงานของแรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 51
ตารางที่ 4.14	ผลการประเมินแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการผลิต 55
ตารางที่ 4.15	ประสิทธิภาพการผลิตส่วนเพิ่มของการศึกษาระดับต่างๆ 57
ตารางที่ 4.16	ผลการประเมินแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าจ้าง 61
ตารางที่ 4.17	ประสิทธิภาพการผลิตส่วนเพิ่มเปรียบเทียบกับค่าจ้างส่วนเพิ่มของ การศึกษาระดับต่างๆ 64
ตารางที่ ฉ.1	ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในสมการการผลิต 92
ตารางที่ ข.1	ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในสมการค่าจ้าง 94
ตารางที่ ข.1	ข้อมูลดิบจากแบบสอบถามที่ใช้ในการประมาณการ 97

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา และค่าจ้าง ตามทฤษฎีทุนมนุษย์.....	5
แผนภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา และค่าจ้าง ตามทฤษฎีสัญญาณ	6
แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา ประสิทธิภาพในการผลิต และค่าจ้าง	26